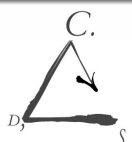




**SYTUACJA INSTYTUCJI RYNKU PRACY  
POWIATU NIŻAŃSKIEGO  
W KONTEKŚCIE UWARUNKOWAŃ  
SPOŁECZNO - GOSPODARCZYCH**

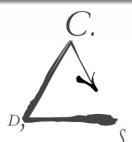
Podkarpacki Portal Pracy





## Spis treści:

Wprowadzenie .....	3
Tło i główne założenia projektu „Podkarpacki Portal Pracy” .....	3
Cel powstania i charakter raportu.....	4
Struktura raportu .....	5
I. Charakterystyka lokalnego rynku pracy w kontekście uwarunkowań społeczno - gospodarczych ...	10
1.1. Uwarunkowania powiatowego rynku pracy .....	10
1.1.1 Krótka charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu .....	10
1.1.2 Powiat w liczbach – podstawowe dane statystyczne.....	17
1.2. Sytuacja powiatowego rynku pracy w opinii ekspertów.....	18
II. Diagnoza sytuacji instytucji rynku pracy działających w powiecie.....	21
2.1. Instytucje rynku pracy w statystykach .....	21
2.2. Charakterystyka najistotniejszych instytucji rynku pracy powiatu .....	22
Powiatowy Urząd Pracy w Nisku .....	22
Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej "Integracja" w Nisku .....	23
Stowarzyszenie „Niżańskie Centrum Rozwoju”.....	23
2.3. Uwarunkowania funkcjonowania instytucji rynku pracy w opinii ich przedstawicieli.....	24
Spis źródeł .....	27





## WPROWADZENIE

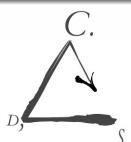
Niniejszy raport powstał w wyniku analizy danych zastanych oraz serii wywiadów pogłębionych przeprowadzanych w poszczególnych powiatach Podkarpacia z lokalnymi ekspertami rynku pracy oraz przedstawicielami instytucji rynku pracy. Całość prac podjętych nad zebraniem informacji i przygotowaniem niniejszego raportu stanowiła element realizowanego przez Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. (CDS) projektu pn. „**Podkarpacki Portal Pracy**”, który współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

### Tło i główne założenia projektu „Podkarpacki Portal Pracy”

Idea projektu „Podkarpacki Portal Pracy” powstała w oparciu o wcześniejsze doświadczenia Centrum Doradztwa Strategicznego zdobyte podczas realizacji na terenie województwa podkarpackiego projektów: „Matryca Kurcmana – nowy instrument rynku pracy” oraz „Indeks Gotowości Rynkowej - nowy instrument monitorujący szansę na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR)”. Z doświadczeń tych wynikało, że poziom upowszechnienia informacji nt. usług rynku pracy i oferujących je instytucji jest w województwie podkarpackim zdecydowanie niewystarczający. W odpowiedzi na zdiagnozowane w ten sposób potrzeby powstała koncepcja projektu „Podkarpacki Portal Pracy”, którego główny cel stanowi zapewnienie osobom pozostającym bez zatrudnienia jak i poszukującym pracy całościowej i łatwo dostępnej informacji o usługach rynku pracy na poziomie regionalnym oraz powiatowym. Informacja ta zgromadzona i udostępniona będzie w formie ogólnodostępnego, regionalnego portalu internetowego zamieszczonego pod adresem [www.praca-podkarpackie.pl](http://www.praca-podkarpackie.pl). (Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż w momencie powstawania niniejszego raportu Podkarpacki Portal Pracy stanowił już gotowe narzędzie, uruchomione i powszechnie dostępne od połowy kwietnia 2009 r.)

Całość projektu składa się z czterech głównych etapów, a bieżący raport jest efektem prac podjętych w ramach etapu II: diagnostyczno-analitycznego.

Etapy i główne zadania	Termin realizacji
Etap I – przygotowawczy	sierpień – listopad 2008 r.
Etap II – diagnostyczno – analityczny	wrzesień 2008 – kwiecień 2009
Etap III – budowa powiatowych systemów informacji o usługach i instrumentach rynku pracy	kwiecień – sierpień 2009
Etap IV – uruchomienie, upowszechnienie i promocja Podkarpackiego Portalu Pracy	kwiecień 2009 – luty 2010





## Cel powstania i charakter raportu

Celem powstania raportu jest **diagnoza sytuacji instytucji rynku pracy powiatu niżańskiego w kontekście społeczno-gospodarczej specyfiki powiatu**, w tym w szczególności lokalnego rynku pracy. W ramach prac związanych z prowadzeniem badań w poszczególnych powiatach Podkarpacia, starano się również określić (w drodze indywidualnych wywiadów) jak powinien zostać skonstruowany Podkarpacki Portal Pracy, aby był narzędziem przydatnym i użytecznym dla podkarpackich instytucji rynku pracy.

Do opracowania wszystkich raportów dla 21 podkarpackich powiatów<sup>1</sup> posłużyły informacje, których pozyskanie opierało się o wykorzystanie czterech podstawowych sposobów gromadzenia danych, do których należały:

- analiza źródeł zastanych (w tym m.in. informacji pochodzących z Banku Danych Regionalnych GUS, Urzędu Statystycznego w Rzeszowie, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie oraz zasobów internetowych, w tym stron internetowych Starostw Powiatowych, Powiatowych Urzędów Pracy, Urzędów Miast i Gmin oraz poszczególnych instytucji rynku pracy)<sup>2</sup>;
- indywidualne wywiady pogłębione (IDI) przeprowadzone z 42 lokalnymi ekspertami rynku pracy – po dwa wywiady w powiecie<sup>3</sup>;
- indywidualne wywiady pogłębione (IDI) przeprowadzone z 85 przedstawicielami podkarpackich instytucji rynku pracy<sup>4</sup>;
- kontakt e-mailowy/telefoniczny z instytucjami rynku pracy w celu uzyskania informacji o działalności instytucji, niedostępnej w zasobach internetowych.

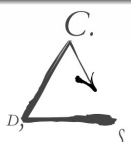
Podobny, choć mniej skoncentrowany na instytucjach rynku pracy, system gromadzenia danych zastosowano również w jednym ze zrealizowanych przez Centrum Doradztwa Strategicznego projektów pn. „Indeks Gotowości Rynkowej”. Jednym z czterech elementów tego projektu były badania podkarpackich instytucji rynku pracy, które uzupełniały obraz uzyskany na podstawie badań trzech obszarów: uczniów ponadgimnazjalnych szkół

<sup>1</sup> Doświadczenie Centrum Doradztwa Strategicznego pokazały, iż sensownym jest zastosowanie podejścia, w którym powiaty grodzkie, pomimo tego że administracyjnie stanowią odrębne jednostki, analizowane są łącznie z okalającymi je powiatami ziemskimi. Tylko bowiem w takim, komplementarnym ujęciu, uwidacznia się specyfika badanego obszaru, a potraktowanie wspomnianych powiatów ziemskich jako autonomiczne i niezależne od miejskiego centrum jednostki, byłoby zbyt dużym uproszczeniem ich skomplikowanej sytuacji i mogłoby przełożyć się w efekcie na nieodpowiadające rzeczywistości wyniki i wnioski.

<sup>2</sup> Szczegółowy wykaz wykorzystanych źródeł znajduje się w Spisie źródeł zamieszczonym na końcu niniejszego Raportu.

<sup>3</sup> Wywiady te przeprowadzane były w okresie październik - listopad 2008 roku, zanim kryzys dotknął bezpośrednio polski rynek i gospodarkę. W związku z tym obraz poszczególnych powiatów mógł ulec od tego czasu pewnym zmianom.

<sup>4</sup> Wywiady te przeprowadzane były od grudnia 2008 roku do marca 2009 roku, czyli w okresie, w którym kryzys gospodarczy pojawił się w Polsce. Rynki powiatów bardziej wrażliwe na kryzys ulegały wówczas intensywnym zmianom, informacje zatem pochodzące z wywiadów mogą dotyczyć specyficznego momentu w rozwoju lokalnego rynku.





zawodowych, pracodawców (w tym analizy ofert pracy) oraz ponadgimnazjalnych szkół zawodowych. W związku z tym, że głównym obiektem zainteresowania we wspomnianym projekcie były szanse na pracę absolwentów podkarpackich ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, analiza instytucji rynku pracy koncentrowała się w dużej mierze na działaniach skierowanych do młodych ludzi.

Niniejszy raport ujmuje sytuację instytucji rynku pracy w szerszym zakresie działalności oraz zakorzenia ją w specyficznej sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu. Informacja uzyskiwana od przedstawicieli instytucji rynku pracy jest również głębsza, bowiem oprócz wywiadów z lokalnymi ekspertami przeprowadzono również rozmowy z przedstawicielami instytucji rynku pracy, pozyskując także bardziej dogłębną, jakościową informację w bezpośrednim kontakcie mailowym i telefonicznym.

Podstawowa różnica pomiędzy analizami przeprowadzonymi w ramach tych dwóch projektów („Podkarpacki Portal Pracy” oraz „Indeks Gotowości Rynkowej”) tkwi jednakże w celu w jakim one powstały. Raport z badań instytucji rynku pracy przeprowadzonych w ramach projektu „Indeks Gotowości Rynkowej” dotyczył wszystkich 21 powiatów Podkarpacia<sup>5</sup> razem, zawierał ilościowe ujęcie najważniejszych wymiarów analizy sytuacji instytucji rynku pracy, spięte w syntetyczny wskaźnik tzw. wskaźnik PIRP (wskaźnik potencjału instytucji rynku pracy) Jego celem głównym było zatem sprowadzenie zgromadzonych informacji do formy umożliwiającej porównanie poszczególnych powiatów na podstawie wystandardyzowanych kryteriów i niejako porangowanie ich według wpływu na sytuację absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych.

Niniejszy raport nastawiony jest natomiast na jakościową diagnozę oraz opis sytuacji instytucji rynku pracy i w przeciwieństwie do wspomnianych wyżej badań, celem nie jest tu standaryzacja i dokonywanie porównań między powiatami, a uchwycenie specyfiki powiatu i funkcjonujących w nim instytucji rynku pracy oraz wyróżników lokalnego rynku pracy i warunków w jakich instytucje te prowadzą swoją działalność.

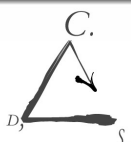
Wszystkie 21 raportów umieszczonych zostało na Podkarpackim Portalu Pracy, a zdobyte tą drogą informacje w dużym stopniu ukierunkowały proces tworzenia Portalu.

## Struktura raportu

Raport składa się z dwóch głównych części: diagnozy ogólnej sytuacji rynku pracy w powiecie oraz opisu specyfiki funkcjonujących w nim instytucji rynku pracy. Obie te części składają się z rozdziałów bazujących na zróżnicowanych źródłach danych i ukazujących poszczególne aspekty zaobserwowanej sytuacji.

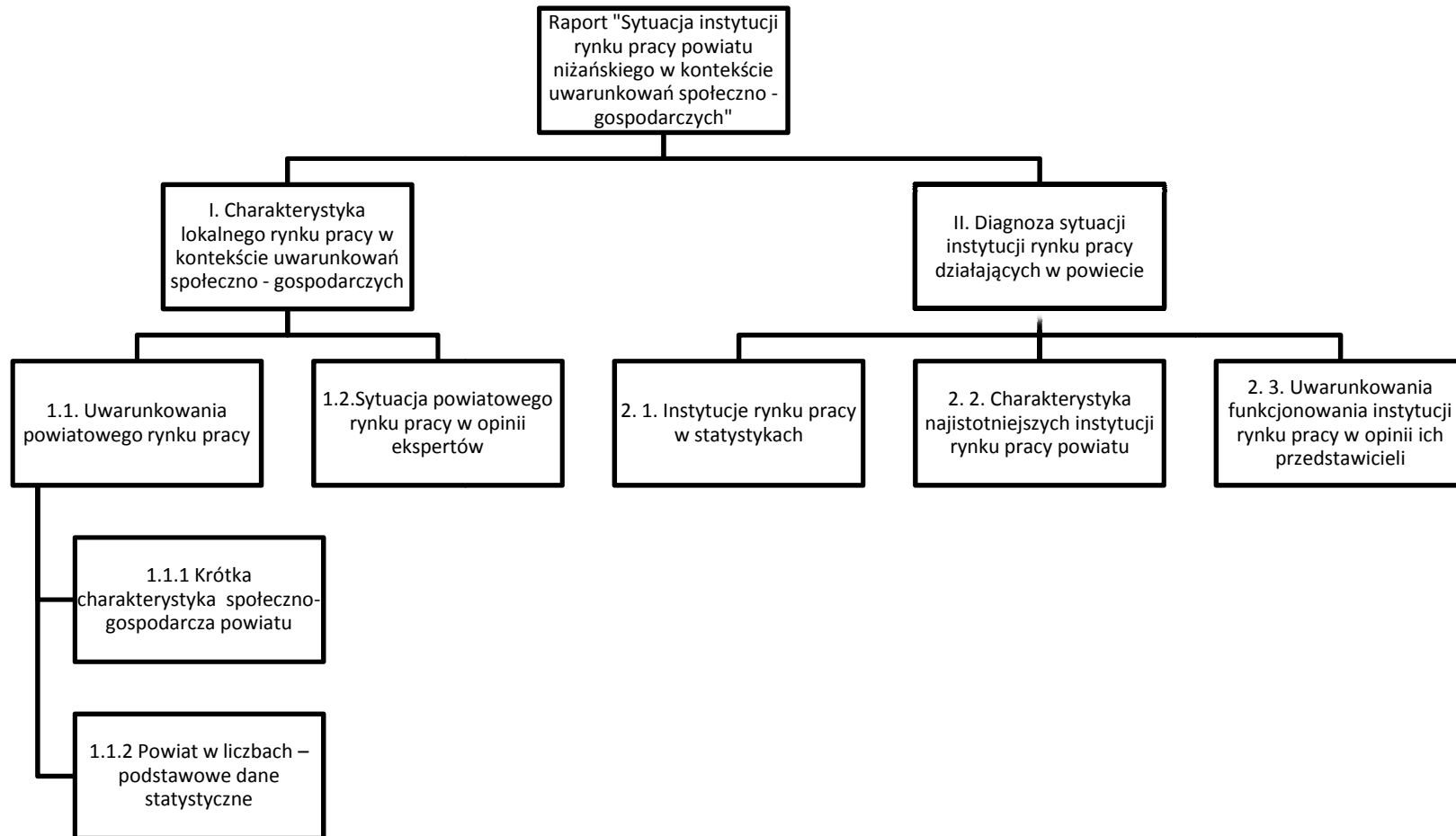
Szczegółową strukturę raportu prezentuje poniższy schemat.

<sup>5</sup>Liczba 21 powiatów dotyczy powiatów ziemskich, traktowanych łącznie z nakładającymi się na nie powiatami grodzkimi zgodnie z uzasadnieniem zawartym w przypisie nr 1.

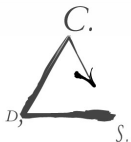




### Schemat 1. Struktura raportu.



Źródło: Opracowanie własne.



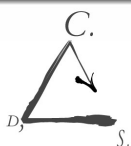


Poniżej wskazano kształt poszczególnych rozdziałów wchodzących w skład raportu.

**Pierwsza część raportu** pn. **Charakterystyka lokalnego rynku pracy w kontekście uwarunkowań społeczno – gospodarczych** prezentuje rozbudowany obraz powiatu wyłaniający się zarówno z podstawowych statystyk stanowiących wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru jaki i opinii ekspertów na temat sytuacji powiatowego rynku pracy. W przypadku rozdziału *1.1. Uwarunkowania powiatowego rynku pracy* główne źródło danych stanowi Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego, publikacje Głównego Urzędu Statystycznego, analizy przeprowadzone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie oraz strategiczne dokumenty rozwoju poszczególnych powiatów. Treści zawarte w tym rozdziale prezentują: dane fizyczne (m.in. umiejscowienie, powierzchnia), dane demograficzne (m.in. liczba ludności, gęstość zaludnienia, współczynnik feminizacji, przyrost naturalny, saldo migracji, struktura wieku mieszkańców), dane społeczne (m.in. struktura wykształcenia mieszkańców, aktywność obywatelska) oraz dane gospodarcze (m.in. struktura zatrudnienia, struktura podmiotów gospodarki narodowej, najważniejsi pracodawcy powiatu, stopa bezrobocia, struktura osób bezrobotnych ze względu na wiek, płeć, wykształcenie, długość czasu pozostawania bez pracy) itp. Dane statystyczne stanowią jednakże w tej części jedynie bazę do stworzenia swoistego skróconego profilu powiatu, który zawarty został w podrozdziale *1.1.1. Krótka charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu*. W celu stworzenia możliwości szybkiego zestawienia profili poszczególnych powiatów, najważniejsze dane statystyczne ujęto w formie tabeli pełniącej rolę „metryczki” powiatu. Stanowi ona część 1.1.2 niniejszego raportu pn. *Powiat w liczbach – podstawowe dane statystyczne*.

Z kolei rozdział *1.2. Sytuacja powiatowego rynku pracy w opinii ekspertów* zawiera podsumowanie wywiadów pogłębionych przeprowadzonych z lokalnymi przedstawicielami rynku pracy i ma na celu uzupełnienie obrazu powiatu wyłaniającego się z danych statystycznych o opinie osób posiadających wiedzę ekspercką, zakorzenionych w lokalnym rynku, co pozwoliło uzyskać dostęp do informacji wykraczającej poza możliwości ujęcia statystycznego. Zrealizowane w tym celu wywiady obejmowały pięć głównych grup zagadnień takich jak:

- powiatowy rynek i gospodarka lokalna (aktualna sytuacja, punkty zwrotne i zmiany zachodzące na przestrzeni lat, silne i słabe strony, bariery rozwoju, wyróżniki powiatu, dominujące branże);
- potencjał zatrudnienia i poziom przedsiębiorczości mieszkańców (trendy w strukturze zatrudnienia, rola migracji zarobkowych, występowanie szarej strefy i in.);
- bezrobocie (grupy osób w najtrudniejszej sytuacji na lokalnym rynku pracy, typy kierowanych do nich działań, poziom motywacji osób pozostających bez pracy);
- kluczowe instytucje rynku pracy i doświadczenia współpracy (wskazanie instytucji najbardziej dostrzegalnych na powiatowym rynku, ich rola i pełnione funkcje,





- współpraca międzyinstytucjonalna w powiecie – doświadczenia i domeny podejmowania wspólnych działań);
- oferta usług rynku pracy w powiecie (trwałość rezultatów poszczególnych usług i instrumentów, identyfikacja braków w dostępnej ofercie, rola funduszy europejskich w działalności instytucji, adekwatność oferty w stosunku do potrzeb).

**Druga część niniejszego raportu pn. Diagnoza sytuacji instytucji rynku pracy działających w powiecie** koncentruje się na opisie sytuacji i działalności powiatowych instytucji rynku pracy. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na przyjętą w niniejszym opracowaniu definicję instytucji rynku pracy. Podstawowe kryterium rozumienia instytucji rynku pracy stanowi definicja przyjęta w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy<sup>6</sup>. Ponadto, do listy instytucji szkoleniowych (ujętych w ogólnopolskim Rejestrze Instytucji Szkoleniowych) dodano Zakłady Doskonalenia Zawodowego (Ośrodki Kształcenia Zawodowego), Centra Kształcenia Praktycznego, Centra Kształcenia Ustawicznego oraz Cechy Rzemiosł Różnych, które wprawdzie w zestawieniu tym nie figurowały, ale są niezwykle istotne dla powiatowych rynków szkoleń i pełnią w tym zakresie rolę właściwą dla instytucji rynku pracy.

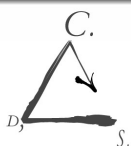
Zakres instytucji rynku pracy poszerzono również o instytucje i organizacje pozarządowe wpływające na rynek pracy, a nie figurujące w poszczególnych wykazach, a także Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, ze względu na zakres prowadzonej działalności oraz kontakt z osobami dotkniętymi problemem bezrobocia, do których przede wszystkim adresowany jest tworzony Portal. Ponadto, instytucje te w dobie funduszy europejskich często realizują projekty wykraczające poza ustawową działalność, przez co w rosnącym stopniu wpływają na lokalne rynki pracy.

Rozdział 2.1. *Instytucje rynku pracy w statystykach* stanowi wstępny, ogólny ogląd liczby i rodzajów występujących w powiecie instytucji. Poszczególne powszechnie dostępne zestawienia/rejestry instytucji zweryfikowano w oparciu o wiedzę lokalnych ekspertów, którzy wskazywali najaktywniejsze w powiecie organizacje oraz poprzez kontakt bezpośredni z poszczególnymi organizacjami.

Ze wskazanymi przez ekspertów najaktywniejszymi instytucjami rynku pracy nawiązano bezpośredni kontakt mailowy w celu uzyskania informacji dotyczących podejmowanej przez nie działalności. Uzyskane w ten sposób dane, rozbudowane o informacje pochodzące ze źródeł internetowych oraz wywiadów z przedstawicielami instytucji, posłużyły do stworzenia charakterystyki kluczowych w powiecie instytucji rynku pracy zawartej w rozdziale 2.2.

Z kolei ostatni rozdział raportu (rozdział 2.3.), dotyczący uwarunkowań funkcjonowania instytucji rynku pracy w powiecie, jest bezpośrednim efektem wywiadów przeprowadzonych

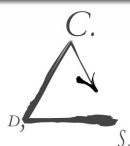
<sup>6</sup> Dz.U. 2004 Nr 99 poz. 1001. Do instytucji rynku pracy zgodnie z artykułem 6 ustawy zalicza się: 1) publiczne służby zatrudnienia; 2) Ochotnicze Hufce Pracy; 3) agencje zatrudnienia; 4) instytucje szkoleniowe; 5) instytucje dialogu społecznego; 6) instytucje partnerstwa lokalnego.





z przedstawicielami instytucji rynku pracy województwa podkarpackiego. Ukazuje on działalność instytucji w kontekście wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań ich funkcjonowania. Wywiady te obejmowały następujące zagadnienia:

- zakres działalności instytucji (podstawowy obszar działalności, grupa odbiorców usług proponowanych przez instytucję, przemiany zachodzące w działalności instytucji na przestrzeni lat, realizowane przedsięwzięcia nowatorskie);
- wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania działalności (identyfikacja problemów w sferze zasobów, dostępność informacji nt. powiatowego rynku pracy, planowanie działań, czynniki sprzyjające i hamujące rozwój instytucji, główne źródła finansowania działalności, występowanie zjawiska konkurencji);
- współpraca międzyinstytucjonalna (w instytucji objętej wywiadem oraz obserwowalna w powiecie, idealny model współpracy);
- oczekiwania względem Podkarpackiego Portalu Pracy (najbardziej użyteczne funkcje, dodatkowe elementy jakie mogłyby być przydatne w pracy instytucji).



Realizator projektu:

**Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska**  
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

[www.cds.krakow.pl](http://www.cds.krakow.pl)

[www.praca-podkarpackie.pl](http://www.praca-podkarpackie.pl)

e-mail: [ppp@cds.krakow.pl](mailto:ppp@cds.krakow.pl)

 **Podkarpacki Portal Pracy**



## I. CHARAKTERYSTYKA LOKALNEGO RYNKU PRACY W KONTEKŚCIE UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO - GOSPODARCZYCH

### 1.1. Uwarunkowania powiatowego rynku pracy

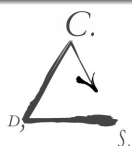
#### 1.1.1 Krótka charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu

Powiat nizański rozciąga się po obu stronach rzeki San w północnej części województwa podkarpackiego. Od zachodu graniczy z powiatem stalowowolskim i kolbuszowskim, od południa z rzeszowskim i leżajskim, a od zachodu i północy z województwem lubelskim. Siedzibą powiatu jest Nisko (gmina miejsko-wiejska), pozostałe gminy to Rudnik nad Sanem, Ulanów (gminy miejsko-wiejskie) oraz Harasiuki, Jarocin, Jeżowe i Krzeszów (gminy wiejskie). Powiat zajmuje powierzchnię 786 km<sup>2</sup> (4% powierzchni województwa), co plasuje go na 12 miejscu wśród pozostałych powiatów podkarpackich, począwszy od tych największych.

**Mapa 1. Powiat nizański na tle województwa podkarpackiego.**



Źródło: Opracowanie własne.





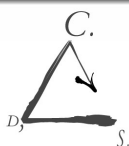
Gęstość zaludnienia powiatu nizańskiego jest mniejsza niż w ma to miejsce średnio w województwie (118 osób na 1 km<sup>2</sup>) i wynosi 85 osób na 1 km<sup>2</sup>.<sup>7</sup> Na koniec 2007 r. powiat nizański zamieszkiwało 67 044 osoby i pod tym względem powiat zajmował dalekie, 14 miejsce w województwie. Największą liczbę mieszkańców skupiają miejscowości Nisko i Rudnik nad Sanem, które stanowią lokalnie ośrodki najbardziej rozwinięte gospodarczo. Ludność powiatu zamieszkująca tereny wiejskie stanowi 64,5% ogółu, a współczynnik feminizacji, czyli liczba kobiet przypadających na 100 mężczyzn wynosi w powiecie nizańskim 101.

Powiat nizański charakteryzuje niski przyrost naturalny - ze wskaźnikiem 0,8 (przyrost naturalny na 1000 mieszkańców, stan na koniec 2007 r.) zajmuje on 5 od końca miejsce w województwie, a wśród powiatów ościennych jedynie powiat stalowowolski odznacza się ujemnym przyrostem, pozostałe powiaty mają wskaźnik zbliżony lub wyższy od wskaźnika wojewódzkiego, który został obliczony na 1,5. Nieco lepiej w rankingach wojewódzkich powiat nizański wypada pod względem migracji ludności. Mimo że saldo migracji w ostatnich 3 latach uzyskiwało wartość ujemną, a więc widoczna była utrzymująca się tendencja odpływowa, to powiat w skali regionu plasował się na wysokiej 6 pozycji (rozpoczynając od powiatów o dodatniej wartości salda). Na koniec 2007 r. saldo migracji stałej (na 1000 mieszkańców) dla powiatu wyniosło -1,16.

Biorąc pod uwagę przekrój wiekowy mieszkańców powiatu nizańskiego (wg ekonomicznych kategorii wieku) należy zauważyć wysoki odsetek osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności (62,7%). Z kolei osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 22,4%, a w wieku poprodukcyjnym 14,9% populacji powiatu. Duży odsetek osób w wieku produkcyjnym może być postrzegany jako atut powiatu dysponującego sporym potencjałem w obszarze zasobów ludzkich / dostępnej kadry pracowniczej. Jednocześnie, do słabych stron powiatu nizańskiego zaliczyć jednak należy niski poziom wykształcenia jego mieszkańców. Choć na terenie powiatu edukacja prowadzona jest przez 48 szkół podstawowych, 12 gimnazjów i 6 szkół średnich<sup>8</sup>, lokalna ludność nie posiada dostępu do uczelni wyższych, a najbliższe ośrodki akademickie znajdują się w Rzeszowie oraz Lublinie. Jak szczegółowo obrazuje kolejny wykres, udział ludności legitymującej się wykształceniem podstawowym jest w powiecie nizańskim znacznie wyższy niż ma to miejsce w województwie. Dotyczy to także grupy osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, mniej jest natomiast osób dysponujących wykształceniem średnim i wyższym.

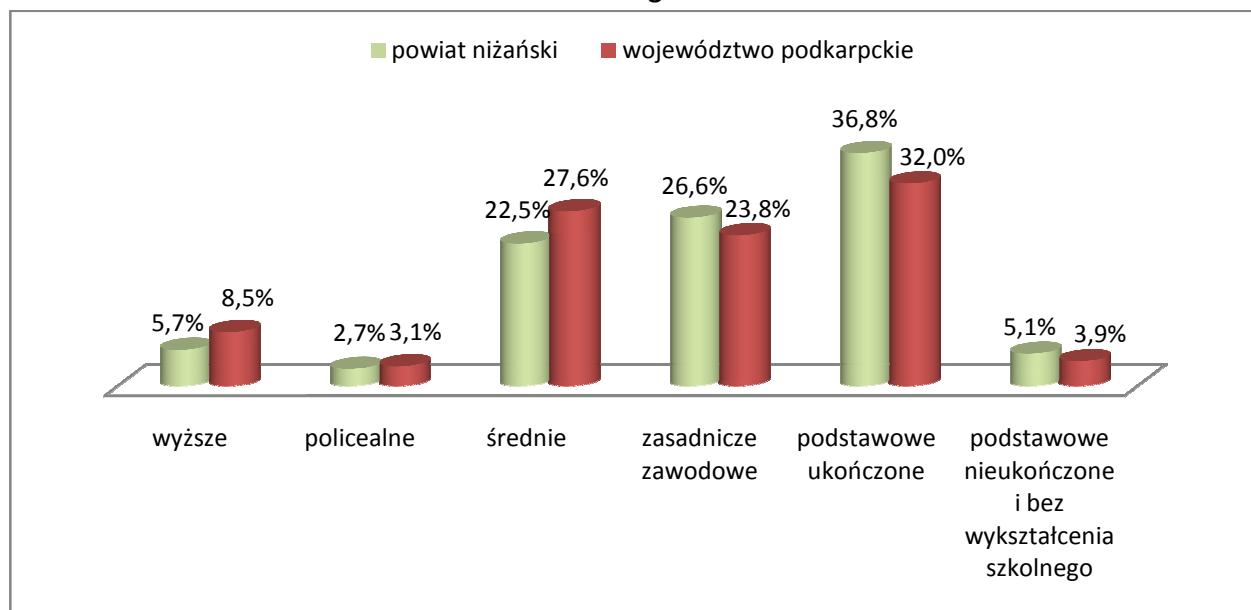
<sup>7</sup> Większość danych przytoczanych w tekście pochodzi z raportów Głównego Urzędu Statystycznego: „Powiaty w Polsce 2007”, „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego”, I kwartał 2008 r., „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego”, II kwartał 2008 r. oraz Banku Danych Regionalnych dostępnych na stronie [www.stat.gov.pl](http://www.stat.gov.pl). W przypadku innego źródła zostanie ono określone.

<sup>8</sup> Informacje te zostały zaczerpnięte ze strony powiatu [www.powiat-nisko.pl](http://www.powiat-nisko.pl).





**Wykres 1. Struktura wykształcenia mieszkańców województwa podkarpackiego oraz powiatu nizańskiego.**

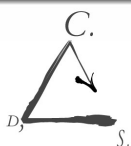


Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002 r.

Gospodarka powiatu nizańskiego ma charakter rolniczo – produkcyjno - usługowy. Lasy zajmują 40% obszaru powiatu, a na ponad 50% powierzchni rozciągają się użytki rolne, przy czym nie należą do najbardziej urodzajnych i klasyfikują się w większości do niskich klas bonitacyjnych. Naturalną konsekwencją takiego zagospodarowania przestrzennego jest znacząca rola sektora rolnictwa, który daje utrzymanie znacznej części ludności pracującej w indywidualnych gospodarstwach rolnych.<sup>9</sup> Zgodnie z dostępnymi statystykami, w sektorze rolnictwa zatrudnionych jest 46,3% pracujących mieszkańców powiatu nizańskiego. Biorąc pod uwagę charakter upraw – w gospodarstwach rolnych funkcjonujących na analizowanym terenie dominują uprawy zbóż i ziemniaków. Ponadto, powiat nizański często nazywany jest zagłębem wikliniarstwa, a w samym Rudniku nad Sanem mieści się 120 firm wikliniarskich, których produkty (różnego rodzaju galanteria, kosze i meble) eksportowane są do wielu krajów Europy i świata.

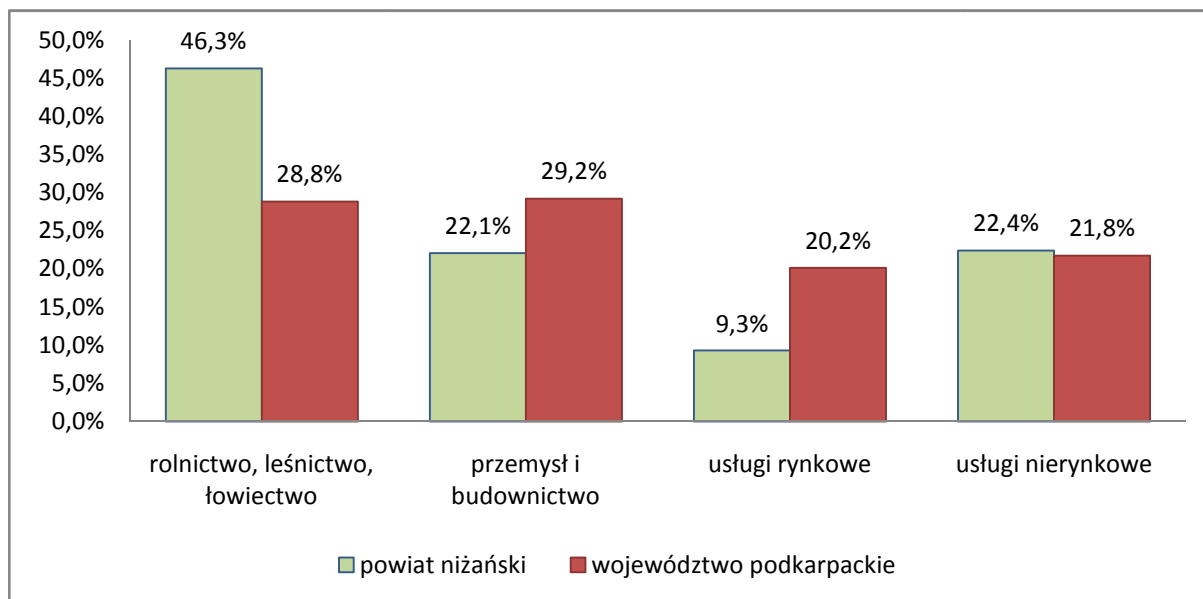
Pozostałe sektory gospodarcze nie odgrywają w powiecie nizańskim tak znaczącej roli jak sektor rolnictwa. W sektorze przemysłu i budownictwa zatrudnionych jest 22,1% mieszkańców. Na terenie powiatu funkcjonuje 9 zakładów górniczych, eksploatuje się surowce do produkcji cegły i ceramiki szlachetnej, a na potrzeby budownictwa wydobywana jest także glina i piasek. W sektorze usług pracuje natomiast 31,7% ogółu ludności, w tym w usługach rynkowych 9,3%, a w usługach nierynkowych 22,4%.

<sup>9</sup> Informacje na temat gospodarki pochodzą ze strony powiatu [www.powiat-nisko.pl](http://www.powiat-nisko.pl), natomiast dane dotyczące struktury zatrudnienia mieszkańców zostały zaczerpnięte z raportu GUS „Powiaty w Polsce”, Warszawa 2007 r.





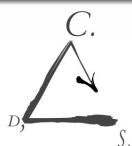
**Wykres 2. Struktura zatrudnienia w województwie podkarpackim oraz powiecie nizańskim (stan na 31.XII.2006 r.).**



Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS.

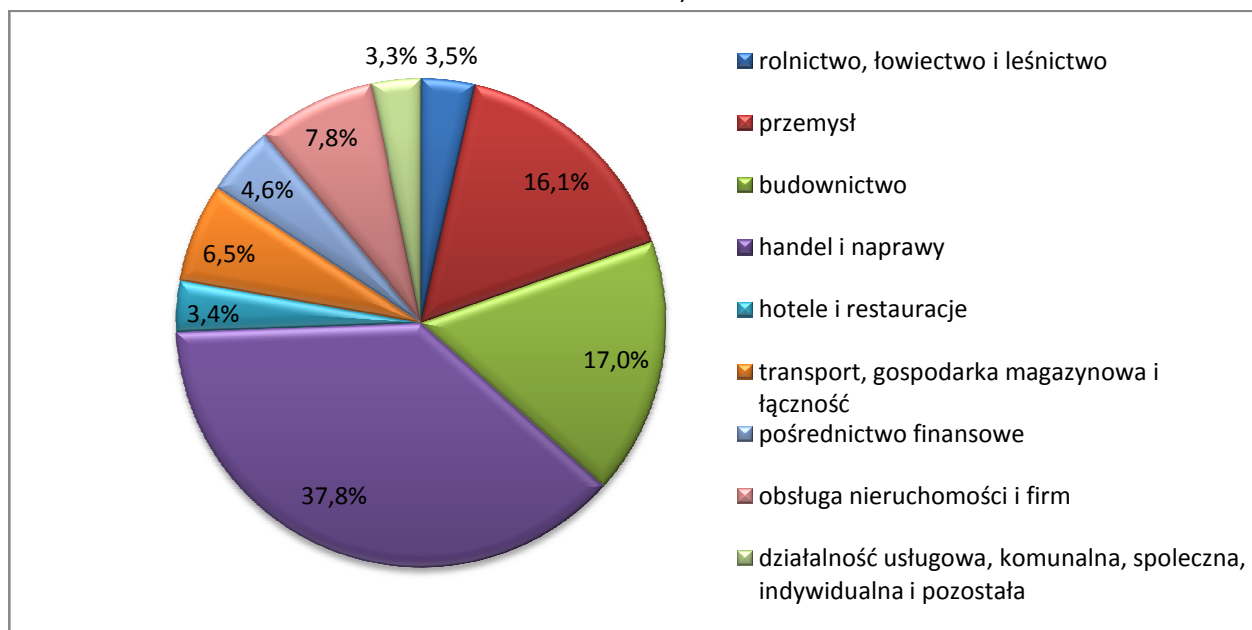
Na koniec czerwca 2008 r. działalność gospodarczą w powiecie nizańskim prowadziło 2999 jednostek, wśród których dominowały spółki i przeważał kapitał prywatny. Pod względem liczby podmiotów powiat zajmuje dopiero 13 miejsce w województwie podkarpackim, aczkolwiek należy zauważyć, że począwszy od 2006 r. liczba firm działających na analizowanym terenie stale rośnie. W ciągu I półrocza 2008 r. przybyło 169 nowych podmiotów, z czego 152 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Mała liczba przedsiębiorstw wpływa na niski wskaźnik aktywności gospodarczej, czyli liczbę podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców, który w powiecie nizańskim wynosi 51,4 (w województwie 64,8). Pod względem liczby podmiotów powiat nizański wyprzedzają niemal wszystkie powiaty ościenne (wyjątkiem jest jedynie powiat kolbuszowski).

Przyglądając się sekcjom, w których funkcjonują lokalne przedsiębiorstwa, obserwujemy, iż rolę zdecydowanie dominującą odgrywa w tym przypadku sekcja handlu i napraw skupiająca 37,8% wszystkich zarejestrowanych w powiecie jednostek. Druga w kolejności jest sekcja budownictwa, w której działa 17,0% podmiotów. Niewiele mniej podmiotów działa w sekcji przemysłu – 16,1%. Porównując te dane ze średnimi charakteryzującymi całe województwo, pewna różnica dostrzegalna jest w sekcji przemysłu, która w przypadku województwa, w przeciwieństwie do powiatu, ustępuje 3 pozycję sekcji obsługi nieruchomości i firm. Szczegółowe dane dla powiatu nizańskiego w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.





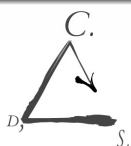
**Wykres 3. Podmioty gospodarcze według wybranych sekcji PKD w powiecie nizańskim (stan na 30.VI.2008 r.).**

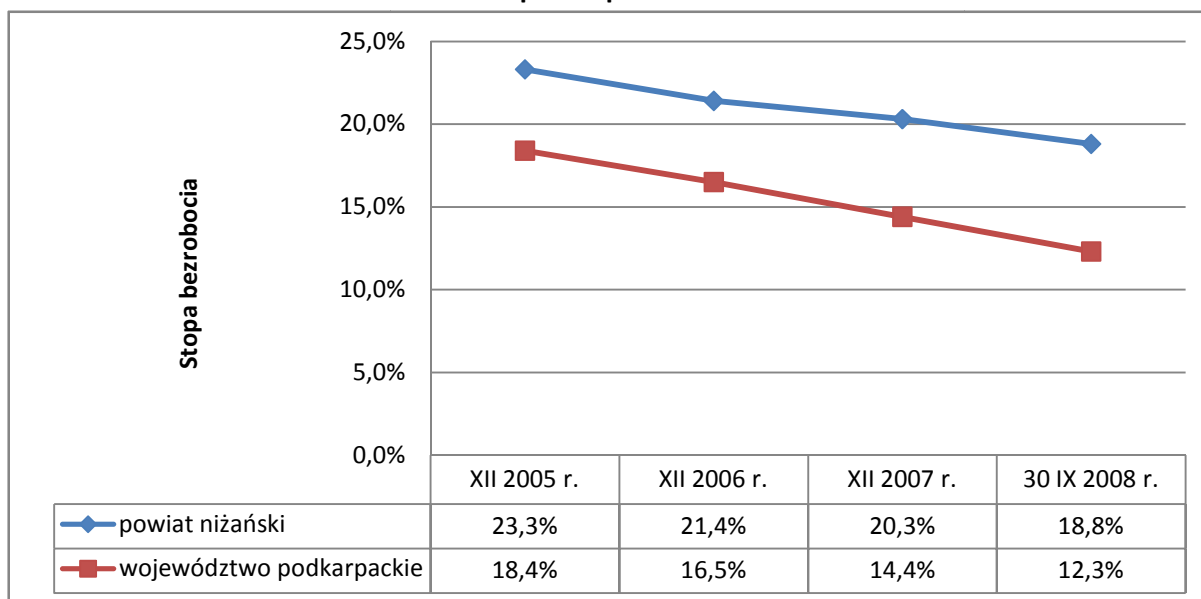


Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS.

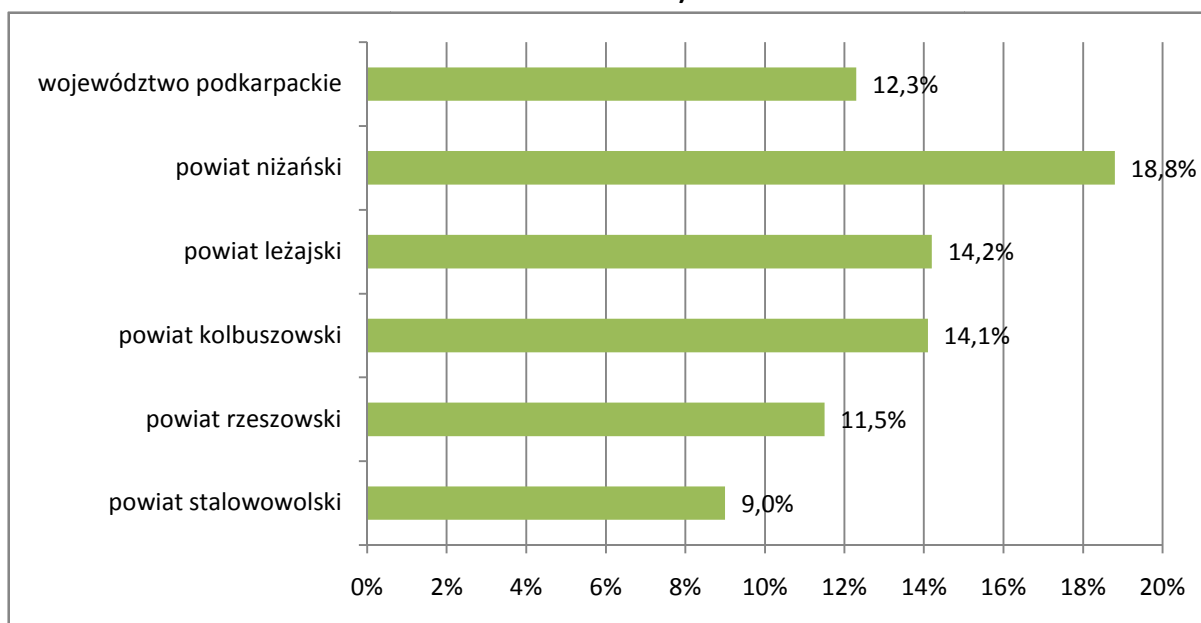
Rolniczy charakter powiatu, słabo rozwinięta gospodarka, brak dużych zakładów pracy oraz niski poziom wykształcenia mieszkańców wpływają na niekorzystną sytuację występującą na lokalnym rynku pracy.<sup>10</sup> Stopa bezrobocia zanotowana w powiecie nizańskim na koniec września 2008 r. (18,8%) znacznie przewyższa stopę bezrobocia w województwie (12,3%) i plasuje powiat wśród trzech powiatów ziemskich regionu odznaczających się najwyższym wskaźnikiem w tym zakresie. Wyższe bezrobocie odnotowano tylko w powiecie leskim (19,8%) i brzozowskim (21,6%). Pomimo tak niekorzystnej sytuacji dotyczącej powiat nizański w sferze bezrobocia, w ostatnich latach zauważalna jest pewna poprawa przejawiająca się w tendencji spadkowej, która dotyczy zarówno stopy bezrobocia jak i liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nisku. Od końca 2005 r. wartość stopy bezrobocia spadła w sumie o 4,5 punktu procentowego, nie jest to jednak wynik zadowalający zważywszy na fakt, że na przestrzeni tego samego okresu bezrobocie w województwie spadło aż o 6,1 punktu procentowego. Zmiany wartości stopy bezrobocia w powiecie i województwie pokazuje wykres 4, natomiast stopę bezrobocia w powiatach ościennych na dzień 30 września 2008 r. prezentuje wykres 5.

<sup>10</sup> Dane dotyczące rynku pracy zostały zaczerpnięte z raportu GUS: „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego”, II kwartał 2008 r., PUP w Nisku oraz WUP w Rzeszowie.



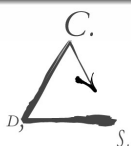

**Wykres 4. Stopa bezrobocia na przestrzeni lat 2005 – 2008 w powiecie nizańskim i województwie podkarpackim.**


Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.

**Wykres 5. Stopa bezrobocia w województwie, powiecie nizańskim i powiatach ościennych (stan na 30 IX 2008 r.).**


Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.

Pod względem liczby osób bezrobotnych (na koniec IX.2008 r. wynosiła ona 4286) powiat nizański zajął 12 miejsce wśród powiatów regionu (poczynając od tego o najmniejszej liczbie, czyli powiatu bieszczadzkiego – 1461 osób bezrobotnych). Z powiatów ościennych większą liczbą bezrobotnych odznacza się tylko powiat rzeszowski ziemski. Porównując liczbę bezrobotnych mieszkańców powiatu nizańskiego według stanu z końca września 2007 i 2008 roku widać, że jest ona o 77 osób niższa, a wśród ogółu bezrobotnych zmniejszył się udział

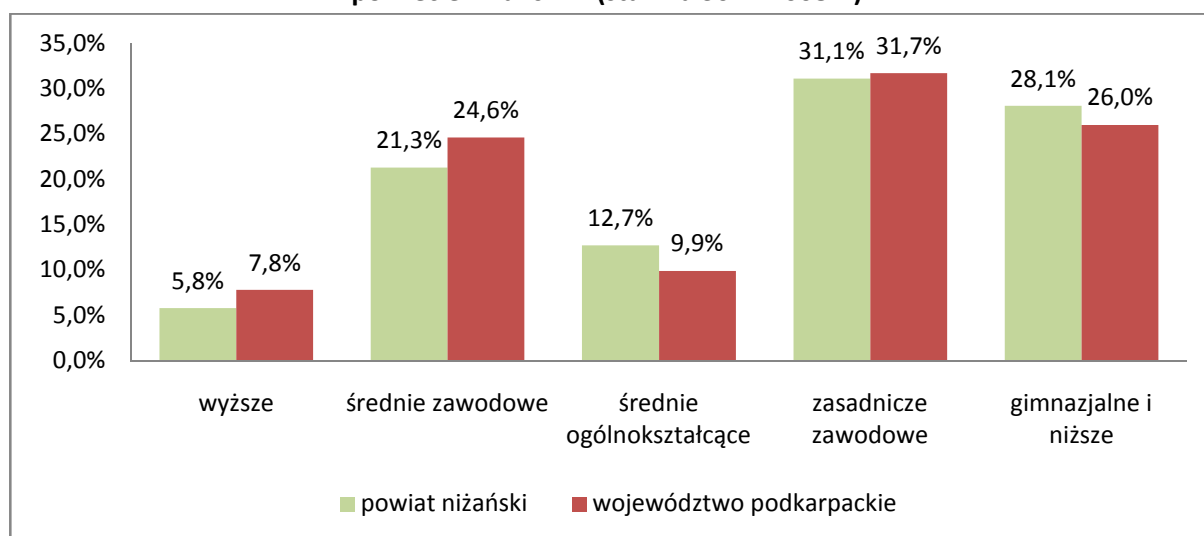




kobiet, osób mieszkających na wsi, osób bez kwalifikacji zawodowych i co ważne osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy. Bardziej liczne są natomiast grupy osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy, osób do 25 roku życia, osób powyżej 50 roku życia i osób niepełnosprawnych. Niestety niezwykle trudna w ponownej aktywizacji grupa osób długotrwale bezrobotnych wciąż stanowi duży odsetek, bo aż 58,1% ogółu zarejestrowanych. Większość stanowią także kobiety – 58%. Ponadto, spora grupa osób bez zatrudnienia to osoby nie posiadające kwalifikacji zawodowych – osób takich jest aż 28,8%.

Struktura wieku osób bezrobotnych nie odbiega znacząco od analogicznej struktury w województwie. W obydwu przypadkach dominują grupy osób poniżej 25 roku życia oraz w wieku 25-34 lat. W powiecie nizańskim stanowią one 50,2%<sup>11</sup> ogółu, w województwie 51,5%. Również pod względem wykształcenia struktura ta jest zbliżona – w powiecie nizańskim wśród bezrobotnych dominuje wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne i niższe, podobnie jak w województwie. Strukturę wykształcenia bezrobotnych mieszkańców powiatu nizańskiego przedstawia poniższy wykres.

**Wykres 6. Osoby bezrobotne pod względem poziomu wykształcenia w województwie oraz powiecie nizańskim (stan na 30 VI 2008 r.).**

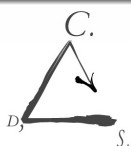


Źródło: GUS.

Według danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie w I półroczu 2008 r. liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła w powiecie nizańskim 2242, podczas gdy w tym samym czasie wyrejestrowało się 2648 osób, w tym 1118 podjęło pracę – co daje dopiero 17 wynik wśród powiatów ziemskich Podkarpacia.

Powiat nizański z racji swojego położenia (jest najbardziej wysuniętym na północ powiatem w województwie) narażony jest na marginalizację. Tym szczególnie wymaga wsparcia

<sup>11</sup> Z powodu braku danych najnowszych struktura osób bezrobotnych pod względem wieku, wykształcenia została podana na dzień 30 VI 2008 r. Dane te pochodzą z raportów GUS.



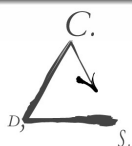


w przewyciężaniu trudnej sytuacji gospodarczej. Warto podkreślić, iż znaczna część indywidualnych gospodarstw rolnych usytuowanych w powiecie dysponuje bazą noclegową, co w połączeniu z walorami przyrodniczymi tych terenów i lokalnymi tradycjami może stanowić punkt wyjścia dla rozwoju lokalnej oferty turystycznej, w szczególności agroturystycznej. Bardzo istotna dla rozwoju gospodarki, a także kultury i edukacji, jest także współpraca z dość blisko położoną Ukrainą, zwłaszcza miastem Gorodok, z którym w 2002 r. Nisko podpisało porozumienie o partnerstwie.

### 1.1.2 Powiat w liczbach – podstawowe dane statystyczne

Nazwa powiatu	Niżański
Nazwy gmin wchodzących w skład powiatu	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Nisko (gm. miejska)</li> <li>– Rudnik nad Sanem (gm. miejsko-wiejska)</li> <li>– Ulanów (gm. miejsko-wiejska)</li> <li>– Harasiuki (gm. wiejska)</li> <li>– Jarocin (gm. wiejska)</li> <li>– Jeżowe (gm. wiejska)</li> <li>– Krzeszów (gm. wiejska)</li> </ul>
Powierzchnia powiatu	786 km <sup>2</sup>
Liczba ludności	67044
Współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn)	101
Gęstość zaludnienia	85os./km <sup>2</sup>
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	0,8
Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym)	59,4
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-1,16
Wskaźnik aktywności obywatelskiej (liczba organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców)	0,06
Wskaźnik Potencjału Instytucji Rynku Pracy <sup>12</sup>	3,53
Wskaźnik aktywności gospodarczej (liczba zarejestrowanych w systemie REGON prywatnych podmiotów gospodarczych przypadająca na 1000 mieszkańców)	51,40
Stopa bezrobocia	18,7%
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	4217
Udział kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych	58,0%
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych	84,3%

<sup>12</sup> Wskaźnik stworzony w ramach projektu „Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego”. Opis metodologii konstrukcji wskaźnika znajduje się w „Raporcie z badań instytucji rynku pracy w województwie podkarpackim” powstałym w ramach ww. projektu i dostępnym na stronach [www.cds.krakow.pl](http://www.cds.krakow.pl) oraz [www.praca-podkarpackie.pl](http://www.praca-podkarpackie.pl).





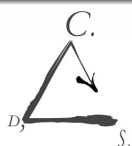
Odsetek osób bezrobotnych do 34 roku życia	50,2%
Odsetek osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia	5,98%
Średnie wynagrodzenie brutto	2124,52 zł
Pracujący mieszkańcy powiatu według sektorów zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> <li>– sektor rolniczy: 46,27%</li> <li>– sektor przemysłowy: 22,07%</li> <li>– sektor usług rynkowych: 9,27%</li> <li>– sektor usług nierynkowych: 22,39%</li> </ul>
Trzej najwięksi pracodawcy powiatu	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Toora Poland S.A.</li> <li>– Zakład Artykułów Ściernych ARMES S. Zadróżniak</li> <li>– GS Samopomoc Chłopska w Nisku</li> </ul>

Źródła: „Powiaty 2007”, GUS; Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego I kwartał; Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego II kwartał; Analiza sytuacji bezrobotnych w województwie podkarpackim w I półroczu 2008 roku, WUP Rzeszów; „Raport z badań instytucji rynku pracy w województwie podkarpackim”, baza Organizacji Pożytku Publicznego dostępna na stronie [www.ngo.pl](http://www.ngo.pl).  
 Przytoczone dane prezentują stan na 31.12.2007r., z wyjątkiem liczby organizacji pożytku publicznego (stan na 24.02.2009r.), liczby podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2006r.), danych WUP Rzeszów dotyczących bezrobocia (stan na 30.06.2008r.)

## 1.2. Sytuacja powiatowego rynku pracy w opinii ekspertów

Ogólna ocena sytuacji na powiatowym rynku pracy zdaniem lokalnych ekspertów nie wygląda najlepiej. Decydujący wpływ na kondycję powiatu w tym zakresie miało **zamknięcie dużych zakładów pracy**, które dominowały na rynku pod względem zatrudnienia (Zakłady Mięsne w Nisku i NIMET Nisko) oraz ogłoszenie upadłości przez firmę TOORA Poland, która powstała na bazie majątku Zakładów Mięsnych Nimet. Na poprawę sytuacji nie wpłynęło założenie w Nisku podstrefy tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Choć początkowo „efekty jej funkcjonowania były stosunkowo dobre (kilkaset miejsc pracy), to ostatecznie okazały się być nietrwałe ze względu na upadłość inwestora”. Na terenie powiatu brakuje zatem obecnie zakładów pracy, które mogłyby wchłonąć nadwyżkę pracowników. Największym pracodawcą jest szpital, natomiast zdecydowana większość miejsc pracy generowana jest przeważnie w niewielkich zakładach, spośród których „ponad 90% stanowią podmioty zatrudniające do 9 osób”. Ekspersi zwracają uwagę na fakt, iż „w powiecie zauważalna jest duża fluktuacja bezrobotnych, którzy podejmują zatrudnienie na okres niezbędny do otrzymania zasiłku z Powiatowego Urzędu Pracy, po tym okresie przechodzą na zasiłek pozwalając na zatrudnienie kolejnej osoby bezrobotnej. Praktyce tej sprzyja stosunkowo niski poziom płac, w związku z czym zasiłki z PUP okazują się bardzo konkurencyjne.”

Zdaniem ekspertów należy także zauważyć, że coraz częściej bezrobotni decydują się na **założenie własnej działalności gospodarczej**. Często zainteresowane własną firmą są także osoby powracające z zagranicy, które posiadają zgromadzony tam kapitał. Dostrzegalny jest stopniowy rozwój prowadzonych przez mieszkańców powiatu firm, pozwalający na tworzenie nowych miejsc pracy.





Na terenie powiatu zauważalne jest coraz powszechniej **zjawisko migracji**. Od 2002 roku eksperci obserwują odpływ najlepiej wykwalifikowanych i najbardziej mobilnych pracowników, którym zaoferowano pracę w zakładach mięsnych lub metalowych za granicą. „Spowodowało to niedostatki w zakresie wykwalifikowanych kadr, a na lokalnym rynku pracy pozostali głównie pracownicy o niskich kwalifikacjach oraz w starszym wieku”. W przypadku migracji zagranicznych dominują wyjazdy do Stanów Zjednoczonych, Irlandii, Wielkiej Brytanii, w mniejszym zakresie do Niemiec i Hiszpanii. Kobiety wyjeżdżają jako pomoc domowa, natomiast mężczyźni do pracy w zakresie usług remontowo – budowlanych. Są to najczęściej wyjazdy sezonowe, a „część osób po okresie pracy za granicą wraca z zarobionymi pieniędzmi, które inwestują na terenie powiatu. Nie dotyczy to dużej liczby osób, ale coraz częściej możemy mówić o takich przypadkach”.

Na terenie Polski mieszkańcy powiatu nizańskiego migrują głównie do dużych miast, takich jak Kraków, Warszawa czy Gdańsk. W przypadku osób młodych, które wyjeżdżają na studia, powrót w rodzinne strony po zakończeniu edukacji jest, jak wskazują eksperci, niezwykle rzadki.

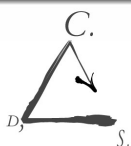
W opinii ekspertów do silnych stron powiatu należą:

- jego **mieszkańcy**, wśród których coraz większy odsetek stanowią osoby wykształcone - są to głównie absolwenci szkół wyższych z terenu województwa;
- wzrastająca **aktywność i przedsiębiorczość** mieszkańców;
- bliskie **sąsiedztwo z ośrodkiem przemysłowym w Stalowej Woli**, gdzie spora grupa mieszkańców powiatu nizańskiego znajduje zatrudnienie;
- duża i rosnąca liczba **drobnych podmiotów gospodarczych**, świadczących najczęściej usługi remontowo-budowlane.

Natomiast do słabych stron powiatu, hamujących jego rozwój eksperci zaliczyli:

- brak skutecznej polityki lokalnej nastawionej na **pozyskanie dużych inwestorów**;
- brak zakładów pracy, które mogłyby być „*motorem napędowym lokalnej gospodarki*”, a także **niestabilność istniejących zakładów pracy**;
- **niski poziom płac**, często zniechęcający do podjęcia zatrudnienia;
- **niewielka mobilność** osób bezrobotnych spowodowana słabym systemem komunikacji oraz rozległością przestrzenną powiatu;
- **brak systemu zapewniającego opiekę nad dziećmi**, szczególnie jako element wsparcia aktywności zawodowej kobiet z terenów wiejskich;
- **istniejące rozwiązania systemowe**, powodujące, że bardziej opłacalne jest korzystanie z pomocy społecznej niż podjęcie pracy;
- **profil kształcenia zawodowego** niedostosowany do potrzeb lokalnego rynku pracy.

W nawiązaniu do ostatniej z ww. słabych stron eksperci zwracają uwagę na fakt, że na rynku pracy brakuje osób z **umiejętnościami wykorzystania nowych technologii** - automatyki, obsługi i wykorzystania komputera, zastosowania nowoczesnych technologii w budownictwie, a także operatorów maszyn nowoczesnych (np. obrabiarek CNC), kierowców



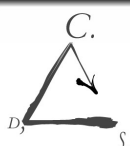


kat. C oraz C+E z uprawnieniem do przewozu osób, specjalistów w zakresie marketingu oraz przedstawicieli handlowych ze znajomością języków obcych. Ze względu na brak miejsc pracy występuje natomiast nadmiar osób reprezentujących zawód krawcowej i szwaczki.

Na terenie powiatu występuje kilka **dominujących branż**, które mogą stanowić szansę dla lokalnego rynku pracy. Są to: przemysł drzewny, wikliniarstwo, branża metalowa oraz usługi remontowo – budowlane. Od około pięciu lat bardzo dynamicznie rozwija się przemysł drzewny - powstają firmy zajmujące się obróbką drewna, które generują nowe miejsca pracy. Jak jednak wskazują eksperci, uzależnienie tej branży od eksportu oraz koniunktury na rynkach zagranicznych może stanowić istotne zagrożenie dla lokalnej gospodarki. Podobnymi cechami charakteryzuje się również wikliniarstwo, którego lokalne centrum znajduje się w Rudniku nad Sanem, aczkolwiek rzemiosłem tym trudnią się również mieszkańcy gmin ościennych. Co istotne, branża ta w dużej mierze funkcjonuje w tzw. szarej strefie, bowiem nie wszyscy mieszkańcy zajmujący się wikliniarstwem rejestrują w tym celu własną działalność gospodarczą.

Spośród osób bezrobotnych eksperci wskazali następujące grupy, które znajdują się **w najtrudniejszej sytuacji**: osoby niepełnosprawne, kobiety powracające do pracy po urodzeniu dziecka, zwłaszcza z terenów wiejskich oraz osoby bez doświadczenia zawodowego. Natomiast pod kątem aktualnie najczęściej udzielanego wsparcia dominują osoby do 25 roku życia i po 45 roku życia.

Na terenie powiatu funkcjonuje kilka instytucji rynku pracy, ale do najbardziej dostrzegalnych należy zaliczyć Stowarzyszenie „Nizańskie Centrum Rozwoju”, które powstało na bazie Lokalnego Porozumienia na Rzecz Zatrudnienia zawijanego podczas realizacji w województwie podkarpackim projektu „Wspieranie rozwoju lokalnych porozumień na rzecz zatrudnienia” w ramach programu Phare 2000 Rozwój Zasobów Ludzkich. Stowarzyszenie pełni funkcję instytucji wsparcia biznesu, współpracuje z gminami oraz Powiatowym Urzędem Pracy, a jego celem jest wspomaganie rozwoju gospodarczego, w tym lokalnej przedsiębiorczości, podnoszenie kwalifikacji lokalnych zasobów ludzkich czy tworzenie warunków dla powstawania nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. Eksperci zwracają jednak uwagę na pewne braki występujące w ofercie lokalnych instytucji rynku pracy, wśród których wymieniają przede wszystkim doradztwo w zakresie rozwoju firm, wsparcie psychologiczno-motywacyjne, wsparcie dla osób uzależnionych i nieporadnych życiowo, a także *„pośrednictwo pracy za granicą, ale poprzez organizację wyjazdów sprawdzonych. Dobry pośrednik, nawet komercyjnie działający, byłby bardzo potrzebny.”*





## II. DIAGNOZA SYTUACJI INSTYTUCJI RYNKU PRACY DZIAŁAJĄCYCH W POWIECIE

### 2.1. Instytucje rynku pracy w statystykach

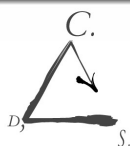
W powiecie nizańskim zdecydowaną większość zidentyfikowanych instytucji rynku pracy stanowią agencje zatrudnienia. Nie zmienia to jednak faktu, iż jest ich stosunkowo niewiele – zarejestrowane są cztery agencje, z których wszystkie prowadzą pośrednictwo pracy za granicą, ale wyłącznie jedna prowadzi działalność we wszystkich pięciu przewidzianych w Krajowym Rejestrze Agencji Zatrudnienia dziedzinach (pośrednictwo pracy w Polsce, pośrednictwo pracy za granicą, poradnictwo zawodowe, doradztwo personalne i praca tymczasowa). Do agencji zatrudnienia zarejestrowanych w powiecie nizańskim należą:

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w Nisku;
- "B&M" Jobs s. c.;
- Benelux Sp. z o. o.;
- Biuro Podróży Poltour Travel.

Charakterystyczna dla powiatu nizańskiego jest znikoma liczba innych podmiotów działających na rzecz lokalnego rozwoju, rynku pracy oraz poprawy sytuacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Do tej kategorii zaliczone zostały wyłącznie dwie instytucje (Stowarzyszenie „Nizańskie Centrum Rozwoju” oraz Gminne Centrum Informacji w Krzeszowie), przy czym Stowarzyszenie „Nizańskie Centrum Rozwoju” posiada również status instytucji szkoleniowej. Oprócz niego, w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych, w powiecie nizańskim zarejestrowane są jeszcze dwie instytucje - Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej "Integracja" Oddział główny w Nisku oraz Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe "ROTRANS" Roman Szytura.

Spośród wymienionych wyżej, eksperci nizańskiego rynku pracy wskazali jako aktywnie działające i lokalnie rozpoznawalne następujące instytucje: Stowarzyszenie „Nizańskie Centrum Rozwoju”, Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej "Integracja" Oddział główny w Nisku oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w Nisku.

Warto również w tym miejscu wspomnieć, że na terenie powiatu funkcjonuje także szereg jednostek pomocy społecznej, które mimo iż nie są bezpośrednio instytucjami rynku pracy to poprzez swoją działalność wpływają na sytuację powiatowego rynku pracy. Jest to sześć Ośrodków Pomocy Społecznej (w Harasiukach, Jeżowem, Krzeszowie, Nisku, Rudniku nad Sanem oraz Ulanowie), dwa Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (w Harasiukach i Jarocinie) oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie usytuowane w Nisku.





## 2.2. Charakterystyka najistotniejszych instytucji rynku pracy powiatu

### ***Powiatowy Urząd Pracy w Nisku<sup>13</sup>***

Poniższy, krótki opis działalności Powiatowego Urzędu Pracy (PUP) koncentruje się na tych działaniach Urzędu, które nie wynikają wprost z wymogów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ustawa ta obowiązuje wszystkie urzędy pracy nakładając na nie analogiczne, nie różnicujące ich zadania, w związku z czym, w niniejszym raporcie skupiono się wyłącznie na przedsięwzięciach wykraczających poza obowiązki nałożone przez ustawodawcę, takich jak realizacja projektów unijnych oraz innego typu inicjatywy własne Urzędu.

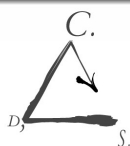
Powiatowy Urząd Pracy w Nisku realizuje obecnie dwa projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Pierwszy z nich – „Więcej szans w powiecie nizańskim” - to projekt systemowy wdrażany w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt skierowany jest do zarejestrowanych osób bezrobotnych i zakłada przeprowadzenie szeregu działań, na które w latach 2008-2009 pozyskano 9 687 800 zł. Proponowane w ramach projektu formy wsparcia obejmują: skierowanie na staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace interwencyjne, refundację doposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, przekazanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz przeprowadzenie szkoleń. Z działań tych skorzystać ma łącznie 1 213 osób z terenu powiatu nizańskiego.

Drugim projektem finansowanym ze środków unijnych jest projekt pn. „Efektywny Urząd” (Program Operacyjny Kapitał Ludzki Poddziałanie 6.1.2). Projekt ten ma na celu zatrudnienie pośredników pracy i doradców zawodowych oraz przeszkolenie kluczowych pracowników Urzędu pod kątem podniesienia ich kompetencji zawodowych. Zadania te realizowane są w oparciu o środki w wysokości 246 500 zł, a ich bezpośrednimi beneficjentami będzie 12 osób.

Ponadto, PUP w Nisku w celu upowszechnienia swoich usług organizuje we współpracy z wójtami i burmistrzami z terenu powiatu spotkania z lokalnymi pracodawcami. Instytucja podjęła również współpracę z Klubem Integracji Społecznej (w sferze aktywizacji zawodowej) oraz Nizańskim Centrum Rozwoju (w zakresie wsparcia osób rozpoczynających działalność gospodarczą). Dodatkowo, Urząd posiada porozumienie z Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu powiatu dotyczące wspólnych działań na rzecz aktywizacji dłużników alimentacyjnych oraz bezrobotnych uczestniczących w kontraktach socjalnych.

Specyfika projektu „Podkarpacki Portal Pracy” wymaga także zwrócenia uwagi na to jak Urząd Pracy radzi sobie w kwestiach informatycznych. Na stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Nisku znaleźć można wszystkie informacje niezbędne dla pracodawców i

<sup>13</sup> W oparciu o informacje zebrane na podstawie strony internetowej Urzędu, udostępnionych przez Urząd materiałów oraz danych dotyczących umów o dofinansowanie projektów, zawartych w 2008 roku w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Poddziałania 6.1.1; 6.1.2; 6.1.3.





poszukujących pracy, brakuje jednak informacji o aktualnych działaniach i wartej zauważenia aktywności urzędu m.in. w zakresie szerokiej współpracy z innymi podmiotami z terenu powiatu.

### **Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej "Integracja" w Nisku**

Stowarzyszenie skupia w swoich szeregach osoby zajmujące się pracą społeczną, terapią i socjoterapią oraz różnymi formami pomocy psychologicznej. Stowarzyszenie ma sieciowy charakter, tzn. poszczególni członkowie uaktywniają się w zależności od potrzeb i możliwości czasowych (poza Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej Stowarzyszenie nie zatrudnia stałych pracowników). Głównymi domenami działalności Stowarzyszenia „Integracja” są: praca z młodzieżą (aktywizowanie i rozwijanie zdolności liderkich), wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, oraz, jak donosi strona internetowa Stowarzyszenia, „osób pracujących z ludźmi, których praca polega na organizowaniu i udzielaniu profesjonalnego wsparcia w obszarze edukacji, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej, kultury i zarządzania”. W chwili obecnej Stowarzyszenie realizuje trzy główne działania:

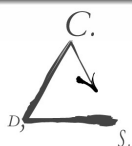
- wsparcie dla inicjatyw młodzieżowych i liderów młodzieżowych (promocja wolontariatu, programy terapeutyczne itp.);
- nadzór merytoryczny i wsparcie dla prowadzonych przez OPS Nisko świetlic środowiskowych;
- prowadzenie Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Stalowej Woli.

W ramach działań nastawionych na wspieranie inicjatyw liderkich prowadzone są m.in. program Młodzieżowa Rada Miasta Nisko realizowany we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej, którego rozpoczęcie umożliwiło nawiązanie współpracy z Burmistrzem Miasta i Gminy Nisko w 2006 roku. Młodzi delegaci podczas swojej rocznej kadencji pośredniczą w kontaktach pomiędzy Władzami Samorządowymi i Oświatowymi a Młodzieżą.

Innym z głównych projektów nastawionych na aktywizację lokalnej społeczności jest prowadzony obecnie program „Mam więc daję” skierowany do szerokiej grupy odbiorców: studentów uczelni wyższych i policealnych, wykształconych bezrobotnych – absolwentów kierunków społecznych, nauczycieli, liderów młodzieżowych ze szkół ponadgimnazjalnych, dzieci i młodzieży oraz rodziców. W ramach programu tworzona jest sieć przyszkolonych animatorów, którzy później zajmują się rozwijaniem aktywności społecznej na swoim terenie.

### **Stowarzyszenie „Niżańskie Centrum Rozwoju”**

Jest to organizacja pozarządowa, pełniąca również rolę instytucji szkoleniowej. W ramach swojej stałej działalności Stowarzyszenie prowadzi punkt konsultacyjno-doradczy dla osób zainteresowanych założeniem własnej działalności gospodarczej, w tym osób bezrobotnych





oraz przedstawiciele małych i średnich przedsiębiorców. Oprócz działalności stałej Stowarzyszenie realizowało w 2008 roku projekt pod nazwą „Nigdy nie jest za późno na wiedzę”, którego głównym celem było podniesienie poziomu kwalifikacji mieszkańców powiatu nizańskiego. W ramach projektu przeprowadzono diagnozę potrzeb szkoleniowych na terenie powiatu uwzględniającą specyfikę lokalnego rynku pracy, a także 7 konferencji gminnych promujących kształcenie ustawiczne, których celem było podniesienie poziomu motywacji do edukacji wśród mieszkańców powiatu. Ponadto, w 2008 roku Stowarzyszenie rozpoczęło projekt dofinansowany w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz współfinansowany z budżetu państwa pod nazwą „Z doświadczeniem w nowoczesność – perspektywiczny pracownik”. Ten ponad roczny projekt ma na celu przeszkolenie osób w wieku powyżej 45 lat w zakresie posługiwania się nowoczesnymi technikami informatycznymi.

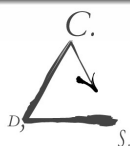
W niniejszym podrozdziale pominięty został opis działalności Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biura Powiatowego w Nisku, które działa na zasadzie oddziały sieciowej instytucji jaką jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i jego działalność wynika bezpośrednio z funkcji pełnionych przez Agencję.

### 2.3. Uwarunkowania funkcjonowania instytucji rynku pracy w opinii ich przedstawicieli

Analizując opinie przedstawicieli instytucji rynku pracy działających na terenie powiatu nizańskiego, można wywnioskować, że ogólna sytuacja instytucji, które w sposób bezpośredni lub pośredni oddziałują na lokalny rynek pracy w powiecie jest dość specyficzna. Powiat charakteryzuje się przede wszystkim **znacznym powiązaniem z rynkiem pracy powiatu stalowowolskiego**, w którym pracuje duża część mieszkańców. Także duża część usług instytucji rynku pracy skoncentrowana jest w Stalowej Woli. Instytucje działające na terenie powiatu są **stosunkowo nieliczne** i koncentrują się praktycznie wyłącznie w Nisku. Co ciekawe, pojawiają się przypadki świadczenia usług przez organizacje z terenu Niska na terenie Stalowej Woli czy też prowadzenia tam placówek.

Drugą cechą charakterystyczną powiatu nizańskiego jest bardzo **silnie rozwinięta współpraca partnerska**. Wszystkie instytucje z których reprezentantami prowadzone były rozmowy deklarują swój udział w lokalnym partnerstwie oraz bardzo pozytywnie wypowiadają się na temat jego działań. Działania te mają bardzo konkretny wymiar – realizowane są wspólne projekty, podejmuje się stałe działania itp.

Instytucje borykają się jednak z pewnymi problemami, dotyczącymi głównie **źródeł finansowania prowadzonych działań**, w tym szczególnie zapewnienia stałych środków na działalność realizowanych projektów czy zaplecza organizacji. W obszarze zasobów ludzkich rozmówcy nie zgłaszali większych problemów. Podobnie w zakresie dostępu do zasobów





informacyjnych. Z kolei w obszarze zasobów finansowych występuje duże zróżnicowanie sytuacji na poziomie poszczególnych instytucji. Problem ten dotyka w większym stopniu organizacji pozarządowych, które **uzależnione są od dotacji zewnętrznych**, co w dużej mierze determinuje możliwości podejmowanej przez nie działalności.

Wszystkie instytucje z terenu powiatu niżańskiego, z przedstawicielami których zrealizowane zostały wywiady, przygotowują plany działania. W przypadku organizacji pozarządowych są to raczej nieformalne plany oparte na wizji rozwoju organizacji i na bieżąco dostosowane do sytuacji i możliwości. W trakcie rozmów wskazano także, że lokalne instytucje rynku pracy na przestrzeni ostatnich lat zmodyfikowały nieco swój profil działalności, choć większość rozmówców zgłaszało, że wynika to raczej z przyjętej wizji własnych działań niż ze zmian w zakresie istniejących potrzeb.

Wśród czynników zewnętrznych i wewnętrznych sprzyjających rozwojowi instytucji usytuowanych w powiecie ich przedstawiciele wskazali przede wszystkim na **potencjał pracowników**, którzy działają zarówno w organizacjach pozarządowych jak i podmiotach publicznych bądź prywatnych. Zdaniem rozmówców, potencjał ten jest nie do przecenienia i w głównej mierze umożliwia znaczący rozwój instytucjonalny oraz podejmowanie nowych działań i rozszerzanie działalności.

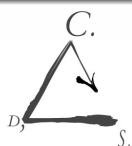
W kontekście podniesionej już wyżej kwestii funduszy zewnętrznych – dużą rolę odgrywają środki unijne. Warto jednak zaznaczyć, iż przedstawiciele instytucji są bardzo zainteresowani pozyskaniem dodatkowych środków finansowych na realizowaną działalność (z innych źródeł) oraz mają w tym zakresie pewne doświadczenia.

Natomiast wśród sił hamujących rozwój rozmówcy wymienili pojawiające się na poziomie lokalnym **zjawiska zawiści i problemy natury interpersonalnej**, które są często przyczynami nieporozumień.

Analizując rodzaj i zakres usług oferowanych przez instytucje rynku pracy na terenie powiatu, przedstawiciele tychże instytucji wskazali grupy osób, które – ich zdaniem - objęte są pomocą w niewystarczającym stopniu, a także typy usług rozwinięte słabo lub niedostatecznie. Do osób, do których kierowane jest ze strony lokalnych instytucji rynku pracy zbyt małe wsparcie zaliczono:

- **Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym**, w tym szczególnie osoby zamieszkałe na terenach **wiejskich** powiatu (duże rozproszenie przestrzenne) oraz **kobiety** (w kontekście tym można zaznaczyć także wypowiedzi o niedostatecznym rozwoju sieci przedszkoli na terenie powiatu).

Zauważalnym ograniczeniem funkcjonowania instytucji rynku pracy w powiecie jest, jak wskazują rozmówcy, brak szerszego współdziałania np. w zakresie wykorzystania lokalnych zasobów (np. trenerów) w działaniach na poziomie lokalnym. Część działań lokalnych organizacji prowadzona jest bowiem np. na terenie Stalowej Woli. Jednocześnie rozmówcy nie akcentują zjawiska konkurencji na poziomie lokalnym.

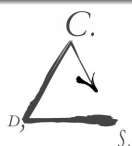




Spośród zaprezentowanych przedstawicielom instytucji rynku pracy powiatu nizańskiego planowanych funkcji Podkarpackiego Portalu Pracy, za najbardziej użyteczne uznali oni:

- możliwość pozyskania nowych klientów,
- dodatkową formę promocji własnej organizacji.

Rozmówcy wskazali także, iż Portal mógłby stanowić środek dla dzielenia się swoimi doświadczeniami z innymi instytucjami.



Realizator projektu:

**Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ułasiński, J. Szymańska**  
31 – 153 Kraków, ul. Szlak 65 biuro 1004, tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85

Terenowe biuro projektu:

35 – 068 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 42/1, tel. (17) 779 84 88

[www.cds.krakow.pl](http://www.cds.krakow.pl)

[www.praca-podkarpackie.pl](http://www.praca-podkarpackie.pl)

e-mail: [ppp@cds.krakow.pl](mailto:ppp@cds.krakow.pl)

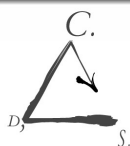
 **Podkarpacki Portal Pracy**



## SPIS ŹRÓDEŁ

Poszczególne części niniejszego raportu powstawały w oparciu o zróżnicowane źródła danych, które niejednokrotnie podlegały weryfikacji. Poniżej wskazano jakiego typu źródła zostały w tym celu wykorzystane:

- Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego I kwartał 2008 roku”;
- „Biuletyn statystyczny województwa podkarpackiego II kwartał 2008 roku”;
- „Analiza sytuacji bezrobotnych w województwie podkarpackim w I półroczu 2008 roku”, Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie;
- „Powiaty 2007”, Główny Urząd Statystyczny;
- „Stan ruch naturalny i wędrownicy ludności w pierwszym kwartale 2008 r.”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- Narodowy Spis Powszechny, 2002 rok;
- „Raport z badań instytucji rynku pracy w województwie podkarpackim”, opracowany w ramach projektu Indeks Gotowości Rynkowej, Centrum Doradztwa Strategicznego s.c., Kraków 2007;
- „Użytkowanie gruntów w 2007 roku (według granic administracyjnych)”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- „Turystyka w województwie podkarpackim w latach 2005 – 2007”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2007”, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową;
- „Stan, ruch naturalny i wędrownicy ludności w I kwartale 2008 roku”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie;
- „Informacja o realizacji Ustawy o Specjalnych Strefach Ekonomicznych”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2007 r.;
- „Strategia Informatyzacji Województwa Podkarpackiego na lata 2007- 2013”, dostępne pod adresem: [www.si.podkarpackie.pl/pliki/2008/strategia.ppt](http://www.si.podkarpackie.pl/pliki/2008/strategia.ppt);
- baza Organizacji Pożytku Publicznego dostępna na stronie [www.ngo.pl](http://www.ngo.pl);
- rejestr instytucji szkoleniowych prowadzony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie i dostępny na stronie [www.ris.praca.gov.pl](http://www.ris.praca.gov.pl);
- rejestr agencji zatrudnienia zamieszczony pod adresem [www.kraz.praca.gov.pl](http://www.kraz.praca.gov.pl);
- baza adresowa jednostek funkcjonujących w ramach struktur Ochotniczych Hufców Pracy, dostępna na stronie [www.ohp.pl](http://www.ohp.pl);
- baza organizacji pozarządowych zamieszczona pod adresem [www.bazy.ngo.pl](http://www.bazy.ngo.pl);
- lista podkarpackich instytucji okołobiznesowych dostępna na stronie Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego:  
[www.cwt.rarr.rzeszow.pl/baza\\_wiedzy/Instytucje\\_okołobiznesowe\\_na\\_podkarpaciu.pdf](http://www.cwt.rarr.rzeszow.pl/baza_wiedzy/Instytucje_okołobiznesowe_na_podkarpaciu.pdf).





- informacje zamieszczone na stronie Kuratorium Oświaty w Rzeszowie [www.ko.rzeszow.pl](http://www.ko.rzeszow.pl);
- baza dostępna na stronie internetowej Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Rzeszowie [www.zdz.rzeszow.pl](http://www.zdz.rzeszow.pl);
- dane zamieszczone na stronie Izby Rzemieśniczej w Rzeszowie pod adresem [www.izba.rze.bip-online.pl](http://www.izba.rze.bip-online.pl);
- dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dot. Ośrodków Pomocy Społecznej;
- powiatowe opracowania i dokumenty strategiczne, strony internetowe Starostw Powiatowych, Powiatowych Urzędów Pracy, Urzędów Miast i Gmin,
- opracowania i statystyki poszczególnych Powiatowych Urzędów Pracy;
- strony internetowe poszczególnych instytucji rynku pracy oraz informacje uzyskane bezpośrednio od instytucji w kontakcie mailowym oraz telefonicznym.
- zrealizowane w ramach projektu „Podkarpacki Portal Pracy” wywiady z lokalnymi ekspertami rynku pracy;
- zrealizowane w ramach projektu „Podkarpacki Portal Pracy” indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami instytucji rynku pracy.

